

A.2) A klasszikus iskola, mint büntetőjog-tudományi irányzat és a Csemegi-kódex; a büntetőjogi norma szerkezete és értelmezése

---

Záróvizsga-felkészítő konzultáció Büntetőjog c. tárgyból
Jogász alapszak
Miskolc, 2016

A klasszikus iskola, mint büntetőjog-tudományi irányzat

Kialakulása: a XVIII-XIX.sz. fordulója

Képviselői: C. Beccaria (A büntettekről és a büntetésekről)

Főbb jellemzői: - tett büntetőjogi szemlélet

- jogközpontú megközelítés (tett = jogi jelenség; bűncselekmény = a külvilágban lejátszódó akaratlagos emberi magatartás)
- formális logikán alapuló fogalomelemző módszer
- objektív és szubjektív mozzanatok elkülönítése

Alapelvei: - törvény előtti egyenlőség

- jogbiztonság (nullum crimen, nulla poena sine lege elvek)
- indeterminizmus → individuál-etikai felelősség
- a büntetés célja az igazságos megtorlás
- proporcionalitás (elkövetett bűncselekményhez mérten)

A Csemegi-kódex (1878.évi V. törvénycikk)

Jellemzői:

- klasszikus büntetőjogi szemlélet

- trichotóm rendszer

(büntett-vétség + Kihágási Btk.)

- általános-különös rész (bcs-k 5 csoportban)

- fiatalokúakra nincsenek speciális rendelkezések

(12-16 év közötti beszámítható személyre enyhébb büntetések)

- monista szankciórendszer

(csak büntetéseket ismer: szabadságvesztést – fegyház, börtön, fogház, államfogház fokozattal -, halálbüntetést – csak 2 esetben – és pénzbüntetést)

Pozitívumai:

- precíz jogi megfogalmazás
  - törvényesség, garanciák
-

Kritikája:

- nem határozza meg a szándékosság-gondatlanság, az előkészület és a befejezett bűncselekmény valamint az önálló tettesség fogalmát
- túl bonyolult és szigorú
- visszaesőkről és fiatalokról nem rendelkezik megfelelően

→ *Novellák!*

Novellái:

- I.Bn. (1908.évi XXXVI.tc.) speciális rendelkezések a fiataalkorúakra, életkori határ felemelése; feltételes elítélés bevezetése
- 1913. évi XXXI.tc. a közveszélyes munkakerülőkről és a dologházról
- II.Bn. (1928.évi X.tc.) értékhatárok és egyszerűsítő rendelkezések, valamint a megrögzött büntetésekre és a szigorított dologházra vonatkozó szabályok bevezetése
- egyéb törvények például az 1930.évi II.tc. a katonai Btk-ról
- III.Bn. (1948.évi XLVIII.tc.) elmebeteg bűnözők biztonsági őrizete, ittas vagy bódult állapotban elkövetett bűncselekményekért való felelősség, valamint egyes különös részi bűncselekmények szabályozása

A büntetőjogi norma szerkezete

A büntető törvény szerkezete: általános és különös rész

Fogalma: a büntető rendelkezés alapját jelentő jogi parancs

Elemei: hipotézis – diszpozíció - jogkövetkezmény →←
(hipotézis→) diszpozíció (beleolvad) - szankció

A diszpozíció lehet:

- egyszerű
- leíró
- hivatkozó/utaló
- keret

A büntető törvény értelmezése

Szűken vett értelmezés:

- a jogszabály valódi tartalmának, immanens részének feltárása
- jogalkotó valódi akaratának feltárása

Az értelmezés fajtáinak csoportosítása

- alanya szerint: jogalkotói; jogalkalmazói; tudományos;
- eredménye szerint: megállapító; kiterjesztő; megszorító (analógia (=joghézagot kitöltő valódi kiterjesztő értelmezés alkalmazása tilos! nullum crimen elv alapján)
- módja: nyelvtani; logikai; rendszertani; történeti; teleologikus;

A felsorolásoknál kérjük kifejteni és példákkal elemezni!